

Крочак О.І.

канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри обліку і оподаткування

Уманський національний університет садівництва
м. Умань

Мельниченко М.В.

головний судовий експерт відділу АТД КДТЗ сектору АТД

Халявка В. В.

завідувач відділу АТДКДТЗ

Черкаський НДЕКЦ МВС

м. Черкаси

АНАЛІЗ СКЛАДУ СТРУКТУРИ І ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ВАНТАЖНИМ АВТОТРАНСПОРТОМ

Вантажний автотранспорт є одним із виробничих підрозділів сільськогосподарських підприємств. Він забезпечує виконання робіт щодо перевезення вантажів, що значною мірою впливає на ефективність ведення сільськогосподарського виробництва.

Значення і роль вантажного транспорту визначається передусім тим, що переміщення вантажів при виробництві продукції є невід'ємною частиною загального технологічного процесу в галузях рослинництва, тваринництва, підсобних та промислових виробництв аграрних підприємств.

Автотранспорт у сільському господарстві забезпечує тісний зв'язок між різними галузями матеріального виробництва, між окремими підприємствами однієї й тієї галузі і безпосередньо всередині самих же підприємств.

Здійснюючи перевезення засобів праці та робочої сили, вантажний автотранспорт приймає безпосередню участь і у виробництві сільськогосподарської продукції. Від того, як організовано перевезення, від озброєності підприємств необхідними транспортними засобами значною мірою залежить своєчасне виконання всіх сільськогосподарських робіт, а також зростання продуктивності праці та зниження собівартості продукції.

Розглядаючи структуру, слід відмітити, що в аграрному виробництві функціонує два види транспорту: внутрішньогосподарський і позагосподарський. За допомогою внутрішньогосподарського (внутрішньосадибного) здійснюються перевезення, що забезпечують діяльність усіх виробничих підрозділів

підприємства. Другий вид транспорту забезпечує транспортування сільськогосподарської продукції на заготівельні пункти, а в середині підприємства - різних промислових вантажів (пальне і мастила, мінеральні добрива, будівельні матеріали тощо).

Протягом року на транспортних і навантажувально - розвантажувальних роботах використовується в середньому 25 - 30 % потужності тракторного парку, 80 - 90 % гужового транспорту. Разом з автомобільним парком близько 50 % всіх енергетичних потужностей сільського господарства припадає на транспорт [1].

Крім вантажного автотранспорту перевезення вантажів аграрні товаровиробники здійснюють тракторами, самохідними шасі, а також живою тягловою силою. Крім того, певна частина вантажів можна переміщувати при допомозі підвісних доріг, автокранів, транспортерів, трубопроводів. Серед них всіх автомобільний транспорт є найефективнішим через високу маневреність і забезпечує доставку вантажів з найменшими затратами праці та коштів.

Недоліком його використання у сільському господарстві є сезонність. Він використовується в середньому 240—260 днів на рік, а решту часу простоє через бездоріжжя, відсутність палива, технічні несправності тощо.

Перевезеннями вантажів у сільському господарстві України зайнято близько 50 % всіх енергетичних потужностей, 20 - 25 % тракторів, 35 - 40 % всіх працівників і 10 % основних виробничих фондів [2].

Для характеристики роботи автомобільного транспорту використовують дві групи показників. Перша дає уяву про ступінь використання рухомого складу автотранспорту, а друга - про ефективність використання транспортних засобів на лінії.

Основними показниками першої групи показників роботи автотранспорту є середньорічна кількість автомобілів, їх вантажопідйомність, коефіцієнт технічної готовності парку, коефіцієнт його використання, середня тривалість рухомого складу автотранспорту на лінії протягом дня.

Друга група показників характеризує економічну ефективність використання автотранспорту. До них відносяться наступні показники: середньодобовий пробіг автомобіля, коефіцієнт використання їх вантажопідйомності (статистичний і динамічний), продуктивність

рухомого складу в тонах перевезеного вантажу та кількості виконаних тонно-кілометрах, собівартість тонно-кілометра тощо.

Від рівня ефективності використання транспортних засобів залежить економічна ефективність сільськогосподарського виробництва в цілому.

За умови однакової забезпеченості транспортними засобами кращих результатів можуть досягти підприємств в яких краще використовують автотранспорт та шляхи сполучення.

Список використаних джерел

1. Готуров О.І., Прозорова Н.В. Транспортна логістика в сільськогосподарських підприємствах. // збірн. наук. праць. URL. <https://core.ac.uk/download/pdf/14714123.pdf>
2. Панчук О.В. Удосконалення системи управління якості транспортних послуг // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 19. С. 626-630.